

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

31.10.2024 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

✓ Проверка на факти: Колко скъп е токът от "ТЕЦ Марица изток 2"?

Все по-актуална става темата за бъдещето на държавния "ТЕЦ Марица изток 2", както и на прилежащите мини от комплекса. Съдбата на ТЕЦ-а се превърна в предизборна дъвка за много политици, като темата се запазва и след проведения вот в неделя. На първата си пресконференция след изборите от политическата партия "Възраждане" обявиха, че ще продължат да се борят за бъдещето на ТЕЦ-овете у нас и ще настояват за анулиране на т.нар. Зелена сделка на Европейския съюз.

Точните думи на председателя на "Възраждане" Костадин Костадинов са:

"Българските ТЕЦ-ове трябва да бъдат запазени и в тази връзка действаме заедно с групата Европа на суверенните нации. Зелената сделка трябва да бъде анулирана и трябва да се премахнат въглеродните квоти, които е по-правилно да наричаме "данъци", които правят нашите ТЕЦ-ове непечеливши. Те са обременени с изкуствени данъци, иначе токът от тях е най-евтин, по-евтин от този, който е в АЕЦ "Козлодуй" или на границата горе-долу", казва Костадинов.

Публикацията има стотици харесвания, както и споделяния.

Вярно ли е обаче, че цената на тока, произведен от държавния "ТЕЦ Марица изток 2", е близка до тази на тока от АЕЦ "Козлодуй"? Ето какво показва проверката на фактите.

Решението на КЕВР

Със свое решение Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) всяка година определя цена на тока от двете държавни централи - АЕЦ и ТЕЦ, по която те продават ток за битовите потребители. На свободния пазар цените са различни и се определят от търсенето.

Според решението на енергийния регулатор цената на тока от АЕЦ "Козлодуй" за бита е 65,47 лева за мегаватчас. Цената на електроенергията на "ТЕЦ Марица изток 2" е 275,98 лева за мегаватчас. Двете стойности са актуални от 1 юли тази година и ще важат до 1 юли 2025 година. Какво още пише в [решението на комисията?](#)

В него са описани подробно разходите на АЕЦ "Козлодуй" и на "ТЕЦ Марица изток 2", които участват в ценообразуването.

"Предвид гореизложеното, цената за електрическа енергия на „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД е изчислена в размер на 65,47 лв./MWh, без ДДС, при общо необходими приходи от 1 022 383 хил. лв. и нетна електрическа енергия – 15 615 000 MWh".

Предвид гореизложеното, цената за електрическа енергия на „ТЕЦ Марица изток 2“ ЕАД е изчислена в размер на 275,98 лв./MWh, без ДДС, при общо необходими приходи от 2 190 806 хил. лв. и нетна електрическа енергия – 7 938 135 MWh".

Действително в решението е записано, че почти половината от разходите на държавния ТЕЦ са за квоти парникови газове, както твърдят от "Възраждане". Дори да влезем в хипотезата неизпълняване от страна на България на изискванията за зелена икономика и премахване на тези разходи, цената на тока от "ТЕЦ Марица изток 2" действително ще намалее, но в най-добрия случай - наполовина. Това означава, че би била 137,99 лева за мегаватчас - тоест двойно по-висока от цената на тока от АЕЦ "Козлодуй". Тази хипотеза обаче, разбира се, е невъзможна, защото България е приела като член на Европейския съюз да изпълнява изискванията на т.нар. "Зелена сделка". Страната ни

нееднократно е потвърждавала това своето задължение и то е записано и в приетия План за възстановяване и устойчивост.

Отделно с [решение на Народното събрание](#) трябва да бъдат предоставени 1 млрд. лева на мините за рекултивация на терени през следващите четири години, което на практика означава, че мините отиват към затваряне.

Как беше преди квотите?

Преди 16 години ТЕЦ "Марица изток" 2 не е купувал квоти за парникови газове. Тогава [цената, определена от КЕВР](#) за тока от него, е 40,50 лева за мегаватчас. В същото време цената на АЕЦ "Козлодуй" е 11,68 лева. Разликата като процентно съотношение е още по-голяма - почти три пъти и половина. В [мотивите](#) към решението подробно е описано, че ТЕЦ-ът продава по дългосрочен договор на Националната електрическа компания.

Така на практика, дори когато не е било необходимо да бъдат купувани квоти, токът е струвал по-скъпо и твърдението, че двете цени са сходни, е невярно. В цената на електроенергията от ТЕЦ-а влизат също така разходите за добив, за съхранение, за превоз на горивото.

✓ Биткойнът достигна близо 73 000 долара, приближавайки се до рекорден връх

На фона на предстоящите избори в САЩ на 5 ноември, биткойнът достигна близо 73 000 долара, приближавайки се до рекорден връх. Скокът в цената на биткойна се разглежда като залог за победа на републиканците, тъй като Доналд Тръмп се представя като кандидат, който подкрепя криптовалутите.

През последния месец 220 милиона адреса са взаимодействали с технологията "блокчейн" поне веднъж, а това е три пъти повече от края на миналата година.

Зад рекордната активност в криптосектора има редица причини, сочат експертите, сред които по-лесното използване на приложения, по-евтините трансакции и внедряването на изкуствен интелект.

"Хората очакват, че биткойн навлиза във фаза на главоломно нарастване и затова гледат да се позиционират", каза Владислав Драмалиев, директор на фондация „Битхоуп“.

"Всички активи в света вървят нагоре - американските акции правят рекорд след рекорд, цялата година е много силна, облигациите възвърнаха голяма част от загубите предишните две години", подчерта Благовест Белев, основател на първата българска услуга за инвестиции в криптовалутите.

Освен популярни криптовалутите като биткойн, други инструменти също се ползват с голяма популярност - като стейбълкойните, които са криптоактиви във валутен борд с традиционна валута или силно спекулативните миймкойни, които разчитат на хумор, с което да привлекат потребителите и техните пари.

"Вместо да държите долар в банка, където лихвата е под 1% може да държите дигитален стейбълкойн долар, който е закачен към долара, който ви дава лихва равна на краткосрочни американски облигации, което е около 4%", каза Владислав Драмалиев, директор на фондация "Битхоуп".

"Има силен интерес към спекулативната част от криптовалутите - мемекойни или миймкойнс, което вкарва доста нов интерес от хора, които понякога нямат нищо общо с криптовалутите", обясни Благовест Белев, основател на първата българска услуга за инвестиции в криптовалутите.

Криптосекторът и политиката също си взаимодействат. Много притежатели на виртуални пари подкрепят Тръмп и очакват, че ако той победи ще въведе регулации, които ще се отразят положително на сектора.

"Тръмп се надява да привлече към себе си гласоподавателите, за които това е важно. Те не са малко - в САЩ са 50 млн. поне, които притежават някаква криптовалута", отбеляза Благовест Белев, основател на първата българска услуга за инвестиции в криптовалутите.

Същевременно социологическите проучвания имат заместник в света на криптовалутите в лицето на информационни пазари, използващи "блокчейн" технология, където потребителите залагат кой ще заеме мястото в Овалния кабинет. И там резултатите са доста различни.

"В момента става много ясно, че Тръмп води пред Камала с изключително съществена преднина и виждаме, че създава в криптосферата, че след като Тръмп стане президент това ще е положителен знак за пазарите", каза Владислав Драмалиев, директор на фондация "Битхоуп".

От края на тази година в Европа влиза регулация, която легитимира сектора и ще промени отношението на банковата система, прогнозира експерти, но посочват и че тя ще ограничи иновациите.

✓ Рязко влошаване на бизнес климата в България през октомври

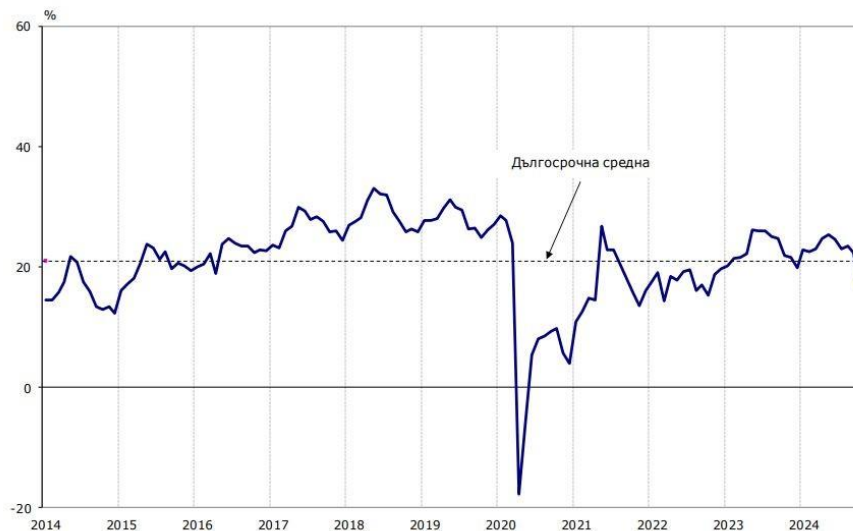
През октомври стопанската конюнктура в България се влоши рязко, достигайки най-ниско ниво от последните месеци на 2023 г., като се наблюдава отслабване във всички наблюдавани сектори - промишленост, строителството, търговия на дребно и услугите.

В същото време очакванията в строителството и търговията на дребно са за запазване на цените през следващите три месеца, докато в промишлеността и сферата на услугите се предвижда известно увеличение на цените през следващите месеци.

Това показват резултати от последното проучване на Националния статистически институт (НСИ).

Общият показател на бизнес климата през октомври се понижава с 5,6 пункта, достигайки ниво от 16,9% спрямо 22,5% месец по-рано. По този начин показателят се понижава обратно под неговото дългосрочно осреднено ниво, достигайки най-ниска стойност от октомври 2023 г. насам.

Фиг. 1. Бизнес климат - общо

Индексът, определящ бизнес климата в промишлеността, се понижава през октомври с 5,0 пункта до 13,3% от 18,3% месец по-рано, достигайки най-ниски ниво от първите месеци на 2021 г. насам. Спадът през октомври е в резултат на по-негативните оценки и очаквания на промишлените предприемачи за бизнес състоянието на предприятията. Анкетата на НСИ отчита намаление в притока на поръчки през последните три месеца, като и прогнозите за износа и производствената активност през следващите три месеца се влошават.

Най-сериозните затруднения за дейността в промишления сектор остават свързани с несигурната икономическа среда и недостигът на работна сила.

По отношение на продажните цени в промишлеността мениджърите предвиждат тяхно увеличение през следващите три месеца.

Фиг. 2. Бизнес климат в промишлеността

През октомври показателят "бизнес климат в строителството" се понижава с 2,2 пункта, достигайки 21,2% спрямо 23,4% месец по-рано. Това е най-ниското ниво на индекса от октомври 2023 г. и е в резултат на неблагоприятните очаквания на строителните предприемачи за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца. По тяхно мнение, в следващата половин година се очаква известно намаление на новите поръчки, което ще доведе и до свиване на дейността в краткосрочен план.

Несигурната икономическа среда, недостигът на работна сила и цените на материалите продължават да бъдат основните фактори, ограничаващи развитието на бизнеса в сектора.

Мениджърите в строителството очакват запазване на ценовото равнище през следващите три месеца.

Фиг. 6. Бизнес климат в строителството

Съставният показател "бизнес климат в търговията на дребно" се срива през октомври с цели 11,6 пункта до 23,6% от 35,2% през септември, достигайки най-ниско ниво от последния месец на 2023 г. Влошаването е в резултат на резервираните оценки и очаквания на търговците на дребно за бизнес състоянието на предприятията. Същевременно и прогнозите им за обема на продажбите и поръчките към доставчиците през следващите три месеца са неблагоприятни.

Основната пречка за дейността на предприятията през октомври е несигурната икономическа среда, следвана от конкуренцията в бранша и недостига на работна сила.

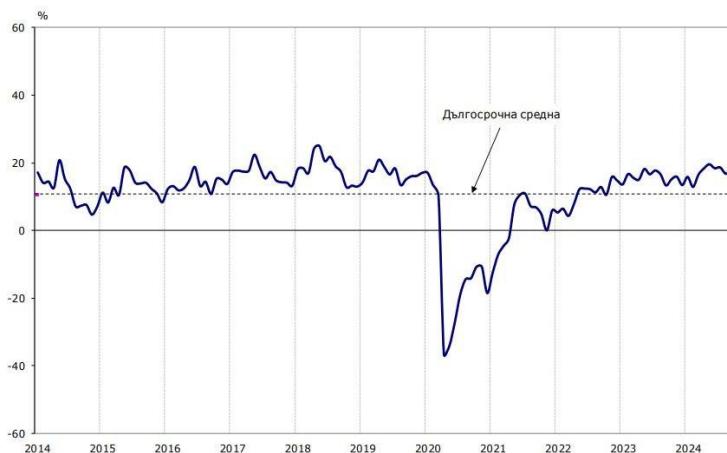
Прогнозите на търговците на дребно са за запазване на цените на същото равнище през следващите три месеца.

Фиг. 10. Бизнес климат в търговията на дребно

Съставният показател "бизнес климат в сектора на услугите" се понижава през октомври с 3,8 пункта до 13,4% от 17,2% през септември, достигайки най-ниско ниво от февруари тази година. Влошаването се дължи на умерените оценки и очаквания на мениджърите за бизнес състоянието на предприятията. Мненията им за настоящото търсене на услуги са благоприятни, докато прогнозите им за следващите три месеца са по-резервирани. Основните проблеми за развитието на бизнеса в сферата на услугите продължават да бъдат несигурната икономическа среда, недостигът на работна сила и конкуренцията в бранша. Мениджърите в сферата на услугите очаква известно увеличение на ценовото равнище през следващите три месеца.

Фиг. 14. Бизнес климат в сектора на услугите

✓ ОПЕК + може да отложи планираното за декември увеличение на петролното производство

ОПЕК + може да отложи планираното за декември увеличение на производството на петрол с месец или повече, посочиха източници на агенция Ройтерс, цитирайки загрижеността относно слабото търсене на петрол и нарастващото предлагане.

Преди време ОПЕК + обяви, че планира да увеличи производството си със 180 000 барела на ден през декември, като това повишение трябва да дойде от осемте членки на петролния картел, които осъществиха и последното съкращение на добивите в рамките на групата, като това увеличение вече беше отложен един път - от октомври за декември - на фона на падащите цени на важната енергийна суровина.

Два от източниците на Ройтерс, които са запознати с преговорите в рамките на ОПЕК +, казаха, че увеличението през декември може да бъде отложено поне с месец, докато трети източник на агенцията, който е и делегат в петролния картел, не посочи с колко време може да бъде отложено това планирано повишаване на производството.

Решението за отлагане на увеличението може да бъде взето най-рано следващата седмица, казаха същите източници на Ройтерс.

ОПЕК + трябва да проведе среща на 1-ви декември, за да реши следващите си политически стъпки.

ОПЕК и саудитската правителствена служба за комуникации не отговориха веднага на искания за коментар на агенция Ройтерс относно цитиран по-горе информация.

Макар и непотвърдена, тази информация допринесе за отскок на водещите петролни фючърси с над 1%, след като по-рано те поевтиняха драматично с цели 6 на сто.

Към 16.00 часа българско време фючърсите на петрол Брент се повишават с 1,45% към 72,15 долара за барел, а тези на американския лек суров петрол WTI - с 1,5% към 68,25 долара за барел, отскачайки от вчерашните най-ниски ценови нива в рамките на октомври съответно около 70,73 и 66,72 долара за барел.

Известна подкрепа за стабилизацията на петролните цени оказват и оповестените късни снощи данни на Американския петрол институт (API) за намаляване на складови запаси на суров петрол в САЩ през последната седмица с 573 хил. барела, докато очакванията бяха за тяхно увеличение с 2,3 млн. барела.

Графика на петрол Брент (в долари за барел)

Междувременно Администрацията за енергийна информация на САЩ (EIA) също отчете намаление на складовите петролни запаси в страната, изключвайки стратегическите резерви, с 515 хил. барела до 425,5 млн. барела за седмицата до 25-и октомври, докато очакванията бях за нарастване с 2,3 млн. барела. По този начин петролните складови резерви са с около 4% под техните петгодишни осреднени нива за този период на годината.

Суровият петрол на входа на рафинериите през седмицата до 18-и октомври пък е достигнал 16,1 млн. барела на ден, намалявайки с 30 000 барела в сравнение със средната стойност за предходната седмица. Самите рафинерии са работили с 89,1% от работния си капацитет. Едновременно с това производството на бензин е намаляло и е достигна средно 9,7 млн. барела на ден.

Вносът на суров петрол пък е намалял с 456 000 барела на ден спрямо седмица по-рано, достигайки средно 6 млн. барела на ден. Общите запаси от автомобилен бензин са се свили с 2,7 млн. барела в сравнение с предходната седмица и са достигнали общо 210,9 млн. барела, а общите търговски запаси от петрол са намалели с 9,5 млн. барела през отчетената седмица.

След тези данни петролните фючърси задълбочиха възходящото движение по време на днешната търгови, като тези на петрола Брент поскъпват с 1,9% към 72,45 долара за барел, а на американския лек суров петрол WTI - с 2% към 68,52 долара за барел.

[Мениджър](#)

✓ С близо 1 млрд. евро расте brutният външен дълг на България за година

Брутният външен дълг на България възлиза на 43,73 млрд. евро (43,7% от прогнозния брутен вътрешен продукт -БВП) в края на август. Това е с 983,2 млн.евро повече в сравнение със същия период на 2023 г. (42,7453 млрд. евро). Това показват данните на Българската народна банка (БНБ), оповестени днес.

В края на август краткосрочните задължения са в размер на 7,7382 млрд. евро и се повишават с 280,3 млн. евро (3,8 процента) на годишна база.

Дългосрочните задължения пък възлизат на 35,9904 млрд. евро (82,3 процента от brutния дълг, 35,9 процента от БВП) в края на август, като нарастват със 703 млн. евро (2%) спрямо същия месец на миналата година (35,2874 млрд. евро, 82,6% от дълга, 37,3 на сто от БВП).

Същевременно brutният външен дълг на сектор "Държавно управление" в края на август е 10,23 млрд. евро. Той нараства с 805,3 млн. евро (8,5%) на годишна база.

Външните задължения на централната банка са 1,9212 млрд. евро (1,9 % от БВП). Те намаляват със 175,6 млн. евро (8,4 процента) спрямо края на август 2023 г.

Външните задължения на сектор "Други парично-финансови институции" (банки и фондове на паричния пазар) са 6,3767 млрд. евро (6,4 процента от БВП). Това е с 496,7 млн. евро повече или 8,4 процента спрямо края на август миналата година, отчитат от централната банка.

Външните задължения на "Други сектори" са 12,2259 млрд. евро. Те нарастват с 361,6 млн. евро (3 процента) спрямо същия месец на миналата година.

Според данните на БНБ вътрешнофирменото кредитиране е в размер на 12,9704 млрд. евро (12,9% от БВП) в края на август, което е с 504,7 млн. евро (3,7 процента) по-малко спрямо края на августминалата година г. (13,475 млрд. евро, 14,2%). То е с най-значителен дял в структурата на външния дълг - 29,7 процента към края на август, при 31,5 процента към август 2023 г.

✓ Ръстът на икономиката в еврозоната надмина прогнозите, но перспективите остават мрачни

Икономиката на еврозоната нарасна по-бързо от очакваното през последното тримесечие, но заплахите от прекомерни мита от потенциално президентство на Доналд Тръмп в САЩ заедно с ескалиращото търговско напрежение с Китай запущват добрите перспективи предаде [Ройтерс](#).

Brutният вътрешен продукт в 20-те страни от еврозоната нарасна с 0,4% през третото тримесечие спрямо предходните три месеца, надминавайки очакванията за 0,2%, но все още показва известна слабост, тъй като индустрията беше в рецесия и потреблението на домакинствата почти не нарасна, показват данните на Евростат.

В сравнение със същото тримесечие на година по-рано, разширяването на блока се повиши до 0,9% от 0,6% преди три месеца, запазвайки темпото за растеж за цялата година от или малко под 1%, което е под това, което икономистите смятат за „потенциал“ или естествена скорост на разширяване без шокове или стимули.

Най-голямата изненада дойде от Германия, най-голямата икономика в блока, която се разшири с 0,2%, въпреки множеството официални лица, които прогнозираха рецесия предвид борбите на нейния огромен индустриален сектор.

Кандидатът за президент на САЩ Доналд Тръмп, който обеща да наложи мита от 10% върху вноса от всички страни и 60% мита върху вноса от Китай, предупреди във вторник, че Европа ще плати „висока цена“, ако той спечели.

Всякакви нови мита вероятно ще предизвикат отмъщение, увеличаване на разходите и намаляване на световната търговия, дългогодишен двигател за Европа, отворена икономика, която разчита в голяма степен на безпрепятственото движение на стоки.

Търговската враждебност на САЩ ще дойде на върха на вече ескалиращото напрежение с Китай, след като ЕС реши през нощта да увеличи митата върху произведените в Китай електрически превозни средства до 45,3% след търговско разследване, което раздели Европа и предизвика ответни мерки от страна на Пекин.

Стагнация

Растежът на еврозоната не се движи много над нулата през по-голямата част от последните две години, тъй като нейният доминиращ индустриален сектор претърпя последователни удари.

Ръстът на разходите за енергия след нахлуването на Русия в Украйна намали маржовете, докато промените в моделите на потребление на автомобили и собствената икономическа слабост на Китай намалиха търсенето от традиционните му клиенти.

Това тежеше на Германия, като повечето служители предупредиха, че не се очертава значимо възстановяване и 2025 г. вероятно също ще остане под потенциала.

Подчертавайки трудностите на блока, Volkswagen отчете 42% спад в оперативната печалба в сряда, тъй като слабото представяне в основното звено за леки автомобили и високите разходи, включително за обновяване на моделите, удариха маржовете. Очакваше се домакинствата да намалят слабия промишлен сектор, но потреблението остана слабо, тъй като семействата решиха да увеличат спестяванията си, вместо да харчат повече. Бъдещият растеж също може да понесе удар от бюджетната консолидация, тъй като много правителства от еврозоната са похарчили твърде много през последните години и сега ще трябва да намалят щедростта на бюджета.

По-широката икономика на Европейския съюз, с членове извън еврозоната в източната част на блока, междуременно се разшири с 0,3% след 0,2% три месеца по-рано, като годишният темп се ускори до 0,9% от 0,8%.

[Business.dir](#)

✓ "Булгаргаз": Поскъпването на газа през ноември няма да надвиши 8%

Повишението на цената на природния газ за ноември се дължи основно на по-големите заявени количества за следващия месец, съгласно подписаните договори на "Булгаргаз" и крайните клиенти. По този начин делът на количествата природен газ по договора с Азербайджан намалява. Това каза изпълнителният директор на "Булгаргаз" Веселин Синабов по време на днешното открито заседание в Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР), цитиран от БТА.

По време на заседанието беше обсъдено предложението на обществения доставчик за поскъпване със 7,49 процента на синьото гориво за следващия месец.

По думите на Синабов от подаването на заявлението до момента индексът на най-голямата европейска газова борса TTF бележи значителен ръст. Той посочи, че ценообразувачият индекс за ноември е с 11 процента по-висок от този за октомври.

"Въпреки това повишение на TTF през последните две седмици ние няма да надвишим с 8 процента регулираната цена спрямо октомврийската", заяви изпълнителният директор на "Булгаргаз".

Председателят на КЕВР Иван Иванов коментира, че макар и в малка степен ще има актуализация на данните на "Булгаргаз" към 1 ноември. Той добави, че поскъпването на синьото гориво за следващия месец е по причини, които не зависят от "Булгаргаз", КЕВР, а и от България като цяло, защото те са свързани с нестабилността в района на Близкия изток. Според него това е причината цената на индекса на TTF да нараства значително. Въпреки това повишение, което е над 10 процента за месеца, то не се отразява в пълен размер от "Булгаргаз". До голяма степен това се дължи на доставките на азерски газ, чиято цена не е свързана с тази на природния газ, а на суровия петрол. От друга страна тя подлежи не на едномесечно, а на тримесечно актуализиране, допълни Иванов.

Вече започва есенно-зимния сезон, което увеличава цялото потребление на природен газ в страната и съответно намалява делът на азерския газ, добави председателят на КЕВР. "Повишението, което се предлага от заявителя "Булгаргаз", наистина е значително по-малко от повишението, което е на международните газови борси и специално на тази, която е референтна за нас - в Нидерландия", заяви Иван Иванов.

Председателят на КЕВР отбеляза, че за първи път подземното газово хранилище в Чирен е изцяло запълнено. Това е основание да се смята, че при някои по-резки промени, България има ресурс поне първоначално да ограничи негативното им въздействие.

Иван Иванов информира, че КЕВР ще се произнесе с решение по цената на природния газ за ноември на закрито заседание на 1 ноември от 15:00 часа.

Същевременно фючърсите за ноември на хъба TTF в Нидерландия се търгуват при 41,55 евро за мегаватчас, което е над 450 долара за 1000 куб. метра. В 9:00 часа българско време борсата отвори на 42,10 евро за мегаватчас, докато снощи затвори на цена от 42,86 евро за мегаватчас, което е близо 470 долара за 1000 куб. метра, съобщи БТА.

Данните от най-голямата европейска газова борса показват, че при затварянето на борсата в петък вечер цената е била най-високата за последните три месеца - 43,51 евро за мегаватчас или над 471 долара за 1000 куб. метра. Преди това синьото гориво се е продавало най-скъпо на 9 август, когато борсата затвори на цена от 42,95 евро за мегаватчас или 463 долара за 1000 куб. метра.

✓ Българинът пести повече, но над 50% от депозитите на семействата са до 1000 лева

Лихвените проценти при новите срочни депозити в лева за домакинства бележат лек ръст, като към края на септември 2024 г. достигат 1,02 на сто в сравнение с 0,63 на сто към края на септември 2023 г. Това съобщи за БТА от Асоциацията на банките в България (АББ) във връзка със Световния ден на спестовността, който отбелязваме днес.

Преди 100 години - през 1924 г., на първия Международен конгрес на спестовните банки в Милано, 31 октомври е обявен за Световен ден на спестовността с цел насърчаване на спестовността и използването на банките за съхраняване на средствата.

По новодоговорените депозити в евро също се наблюда увеличение на лихвите, като те достигат 1,77 на сто към края на септември на 2024 г. в сравнение с 1,04 на сто към края на септември миналата година, отчитат от АББ.

Към края на септември тази година размерът на депозитите на домакинствата възлиза на 85,1 млрд. лв. (или 43,5 на сто от БВП) или с 11,4 на сто повече на годишна база (за сравнение техният обем към 09.2023 г. е 76,5 млрд. лв.).

Базирайки се на тези данни бихме могли да твърдим, че българинът пести повече и интересът му към депозитните продукти на банките нараства, отчитат от Асоциацията.

Над 50 на сто от броя на депозитите на домакинствата са в размер до 1000 лв., следвани от депозитите от 1000 до 2500 лв. (11 на сто) и депозитите от 5000 до 10 000 лв. (9 процента). Броят на депозитите на домакинствата над 100 000 лв. е 131 000 (1,5 на сто). Те се равняват на общо 27,7 млрд. лв.

Най-големият процент депозити на домакинствата, очаквано, е в лева - 68,8 на сто, следвани от депозитите в евро - 26,2 процента, и депозитите в други валути - 5 на сто, към средата на 2024 г.

Най-голяма част от депозитите на домакинствата към края на септември 2024 г. са вложени безсрочни и спестовни депозити (овърнайт депозити), които са в размер на 69,1 на сто от общата сума на депозитите, следвани от 30,2 процента - срочни депозити, и 0,7 на сто депозити, договорени за ползване след предизвестие.

От общата сума на депозитите 54 процента са овърнайт депозити в лева, а овърнайт депозитите във валута са в размер на 15 на сто, в т.ч. 12,8 процента в евро. Срочните депозити в лева са в размер на 14,9 на сто, а тези във валута са в размер на 15,4 на сто, в т.ч. 11,4 процента в евро. Депозитите, договорени за ползване след предизвестие, в лева са в размер на 0,4 на сто от общата сума на депозитите, а тези във валута са в размер на 0,3 на сто, в т.ч. 0,26 процента в евро.

От АББ отчитат също, че броят на лицата, които използват онлайн услугите на банките, нараства, съдейки по последните данни на БНБ за статистика на плащанията в България. Обемът на кредитните преводи, инициирани на хартиен носител, намалява значително през 2023 г. спрямо година по-рано, като са отчетени 62,5 млн. кредитни превода през 2023 г. спрямо 228,8 млн. през 2022 г. В същото време електронно инициираните кредитни преводи се увеличават с над 32 процента, като към края на 2023 г. те са 186,4 млн. броя спрямо 141,2 млн. броя към края на 2022 г.

3e-news.net

✓ България и Румъния ще бъдат с най-скъпата електроенергия в последния ден на октомври

Румънската енергийна борса OPCOM затвори сегмента „Ден напред“ при цена от 122,95 евро/мвтч за базова енергия. Това сочат данните на борсата за 31 октомври 2024 г. Пиковата цена ще бъде 129,28 евро/мвтч, а извънпиковата ще е 116,63 евро/мвтч. Най-високата цена от 178,89 евро/мвтч ще бъде в 18 ч и в 19 ч. Най-ниска ще бъде цената в 13 ч и тя ще бъде 88,91 евро/мвтч. Търгуваните обеми базова енергия ще бъдат 54 883,3 мвтч.

В България цената също ще бъде 240,47 лв./мвтч (122,95 евро/мвтч) и заедно с Румъния това ще са двете места с най-скъпа базова енергия в този ден от цяла Европа.

На гръцката енергийна борса HENEX средната цена за базова енергия на 31 октомври ще бъде 89,96 евро/мвтч. Търгуваните обеми ще бъдат 328 696,97 мвтч. Максималната цена ще е 154,09 евро/мвтч и тя ще е в 20 ч. Минималната цена ще бъде между 10 ч и 12 ч и тя ще бъде 0,04 евро/мвтч.

При унгарската енергийна борса HUPX цената на базовата енергия за 31 октомври е 121,10 евро/мвтч. Пиковата цена ще бъде 125,69 евро/мвтч. Най-високата цена от 170,09 евро/мвтч ще бъде в 20 ч. Най-ниска пък ще бъде цената в 13 ч и тя ще бъде 88,91 евро/мвтч. Търгуваните обеми ще бъдат 80 338,2 мвтч.

Базовата цена на електроенергията за 31 октомври на Словашката енергийна борса е 123,31 евро/мвтч. Най-високата цена от 183,84 евро/мвтч ще бъде в 19 ч. Най-ниска пък ще бъде цената в 13 ч и тя ще бъде 88,91 евро/мвтч.

Базовата цена на електроенергията на Чешката енергийна борса е 105,61 евро/мвтч. Най-високата цена от 135,14 евро/мвтч ще бъде в 8 ч. Най-ниска пък ще бъде цената в 22 ч и тя ще бъде 81,51 евро/мвтч.

На Австрийската енергийна борса цената за базова енергия за 31 октомври е 112,62 евро/мвтч. Пиковата цена ще е 117,58 евро/мвтч. Търгуваният обем при базовата енергия е 45 299,9 мвтч. Най-висока се очаква да бъде цената в 19 ч и тя ще достигне 142,05 евро/мвтч. Най-ниска пък ще бъде цената в 13 ч и тя ще бъде 88,91 евро/мвтч.

На Германската енергийна борса цената за базова енергия е 105,79 евро/мвтч на 31 октомври. Пиковата цена ще бъде 112,56 евро/мвтч. Търгуваните обеми при базовата енергия са 743 240,4 мвтч. Най-висока ще бъде цената в 8 ч и тя ще достигне 135,53 евро/мвтч. Най-ниска пък ще бъде цената в 24 ч и тя ще бъде 64,56 евро/мвтч.

На италианския енергиен пазар електроенергията на сегмента „Ден напред“ за 31 октомври и ще се продава за 119,78 евро/мвтч за базова енергия.

✓ Добрата комуникация и сътрудничеството с местните власти са ключови за надеждното електрозахранване през зимата

Добрата комуникация и сътрудничеството с местните власти и с представителите на органите на реда е от ключово значение за превенция на аварии и по-бързата реакция по отстраняването им, подчерта Виктор Станчев, главен оперативен директор на ЕРМ Запад. На 30.10.2024 г. той взе участие в заседанието на Постоянната комисия по обществен ред, безопасност на движението и защита при бедствия към Националното сдружение на общините в Република България (НСОРБ), което се проведе в град Самоков.

Готовността на електроразпределителната мрежа за зимата всяка година се проверява от Министерство на енергетиката. Тази година проверките бяха извършени около Банско и Разлог. Сред основните дейности за предотвратяване на изключванията по електроразпределителната мрежа през зимния сезон Виктор Станчев изтъкна необходимостта от т. нар. санитарна сеч, която да бъде извършвана от горските стопанства, и призова за съдействие от страна на общините в този процес.

Други направления, по които може да се постигне ефективно сътрудничество за намаляване на безтоковите паузи за населението е поддържането на проходими пътища от страна на общинските администрации. Виктор Станчев призова за сътрудничество при извозването на растителността след кастренето около проводниците, както и от осигуряването на еколози от страна на общините с цел по-бързото и ефективно кастрене. Всяка година се изпраща график на ремонтните дейности и кастренето за следващата година, за да се координират дейностите с местните власти.

Виктор Станчев призова кметовете да предоставят списък на обектите, чието електрозахранване трябва да бъде възстановено приоритетно в случай на аварии.

В края на заседанието кметът на Самоков Ангел Джоргов, който беше домакин на срещата, благодари за доброто сътрудничество с Електрохолд по време на аварията заради екстремните метеорологични условия в края на миналата и началото на тази година.

В средата на октомври беше подписано рамково споразумение между НСОБ и трите електроразпределителни дружества. Заседанието в Самоков е в изпълнение на рамковото споразумение.

[Bloomberg TV Bulgaria](#)

✓ Неуспешните зелени проекти застрашават бума на ядрената енергия в Швеция

Съживяването на шведската ядрена енергетика рискува да бъде осуетено, тъй като все повече компании спират големите си зелени проекти, изискващи много енергия, предназначени да изчистят някои от най-мръсните индустрии в света.

Зеленият преход в компаниите, който би довел до мащабно изграждане на реактори, първите, които ще бъдат пуснати в експлоатация след повече от 40 години, сега изглежда все по-малко вероятен, тъй като нараства несигурността относно това колко електроенергия ще е необходима на най-голямата икономика в скандинавския регион през следващите десетилетия.

Изключително скъпото и продължително изграждане на ядрените реактори в плана на правителството предвижда те да станат основни елементи на енергийната система през следващия век, тъй като всичко - от транспорта до тежката промишленост - се електрифицира. Производителите на стомана без изкопаеми горива, батерии за електромобили, екологичен водород и потенциално морско гориво екологичен метанол ще допринесат за голяма част от увеличаването на търсенето.

Сега обаче революцията в областта на зелените технологии на стойност 100 милиарда долара се разклаща. Първият местен производител на батерии в Европа Northvolt AB се бори за оцеляването си и намали всички планове за разширяване. В същото време желязно-рудният гигант LKAB съкращава плановете си за производство на желязо без изкопаеми горива в обект в Северна Швеция, а държавната енергийна компания Vattenfall AB по-рано този месец спря проект за производство на устойчиво авиационно гориво, започнат в сътрудничество с Shell Plc.

Тези проблеми поставят под съмнение прогнозата, залегнала в основата на плановете на правителството, според която през следващите две десетилетия потреблението на електроенергия ще се удвои до около 300 тераватчаса. Министърът на енергетиката Ебба Буш не е обезкуражена: на брифинг миналата седмица тя заяви, че не се притеснява от изграждането на твърде голям капацитет.

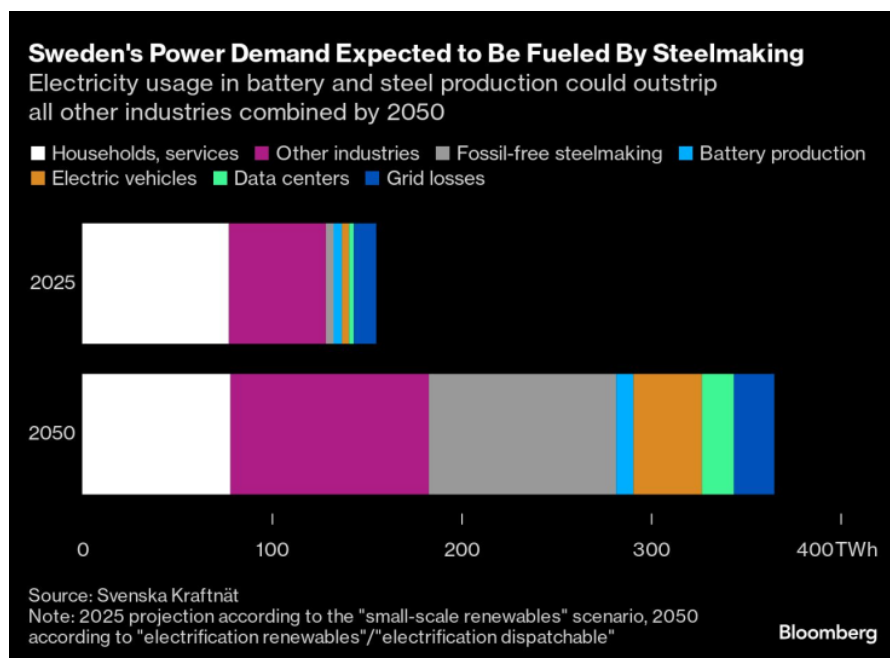
„Предстои ни да извървим дълъг път, за да наваксаме изоставането си и да постигнем производство на електроенергия, което да позволява и по-голямо потребление“, каза тя. „А Швеция е спечелила много инвестиции

благодарение на идеята, че разполагаме с много електроенергия без изкопаеми горива на стабилни цени. Това вече не е така.“

Новите реактори бяха централно предизборно обещание за 2022 г. и дясноцентристката коалиция прави всичко възможно. Но това е огромна авантюра, като се има предвид как технологии като слънчевата и вятърната енергия продължават да поевтиняват, а критиците твърдят, че съхранението на енергия и други бързо развиващи се технологии могат да балансират зависимите от времето източници на енергия. В същото време разходите за проектите за реактори, които вече са в ход в Европа, нараснаха рязко на фона на дълги забавяния.

Въпросът не е лесен за решаване в Швеция, където хората са със смесени чувства към атомната енергия още от 1972 г., когато е пуснат в експлоатация първият реактор с търговска цел. Нарастващата гражданска съпротива през следващите години кулминира в референдум през 1980 г., призоваващ за премахване на всички реактори - усилие, което в крайна сметка се провали.

Днес все още работят шест блока, които осигуряват около една трета от енергията на страната. Най-голямо е производството на електроенергия от ВЕЦ - почти половината. Въпреки това нарастващият дял на зависимите от метеорологичните условия възобновяеми енергийни източници доведе до нестабилност на цените, дисбаланси и липса на свободен капацитет на мрежата. Решението, според дясноцентристкия кабинет, трябва да бъде ядрената енергия.

Търсенето на енергия се очаква да бъде подхранено от производството на стомана

Ръководителят на Fortum Oyj, финландската компания за комунални услуги, която е и един от най-големите производители на електроенергия в Швеция, е съгласен с това. Фирмата проучва дали да инвестира в нови реактори там.

„Ясно е, че е предимство да има повече алтернативи“, заяви главният изпълнителен директор Маркус Раурамо в интервю във вторник. „За страните, които са избрали да не търсят бъдеще с ядрена енергия, това просто означава, че разполагат с по-малко средства в инструментариума.“

Правителството иска десет реактора, като четири от тях са планирани за първата вълна на изграждане, започваща след около десетилетие, отчасти за да се справи с липсата на производство в южната част на страната. Първоначалните разходи ще бъдат приблизително 6% от годишния брутен вътрешен продукт на Швеция, като разходите се оценяват на около 100 млрд. шведски крони (9,4 млрд. долара) само за един реактор.

Въпреки че предложеният план за субсидиран държавен заем, покриващ 75% от разходите за строителство, се оценява като нетен положителен ефект в крайна сметка, данъкоплатците ще поемат значителен риск. Това е така, тъй като държавата ще гарантира предложената минимална цена от 0,8 крони за киловатчас на компаниите, експлоатиращи реакторите, в продължение на 40 години.

„Ако започнете да строите десет реактора, рискувате да се окажете с огромно свръхпредлагане на електроенергия“, казва Арне Кайзер, почетен професор по история на технологиите от Кралския технологичен институт в Стокхолм, и добавя, че гаранцията за цената може да се окаже „много скъпа за шведските данъкоплатци“.

Съществува и вероятност правителството да изгражда плановете си на базата на погрешна прогноза за търсенето, тъй като се подготвя за електрифициране на всичко.

Вместо удвояване, Aurora Energy Research Ltd., която консултира правителства и комунални услуги, прогнозира 70% увеличение на потреблението до 2045 г. Стафан Берг, ръководител на анализа в консултантската компания Bodecker Partners AB, смята, че ръстът ще бъде 50%. Това все пак представлява „монументална промяна за шведското общество и икономика“, казва той.

Макар че тази промяна ще изисква енергия, която помага за стабилизирането на производството, нова група стартъпи смятат, че решенията за съхранение могат да бъдат комбинирани с други технологии, за да се справят с тази задача също толкова добре, колкото и ядрената енергия.

„Няма нищо лошо в ядрената енергия, но въпросът опира до разходите“, казва Джон Диклев, основател на Flower, компания, специализирана в инсталации за съхранение на енергия на базата на батерии. „Докато общественият дебат се фокусира върху ядрената и вятърната енергия, Швеция добави почти един гигават мощности за съхранение на енергия през последните 12 месеца. За този период, разбира се, не са построени ядрени реактори и не са започнати почти никакви вятърни проекти.“

Моделирането на неговата компания показва, че съхранението, услугите за гъвкавост и оптимизацията могат да осигурят същите ползи за мрежата като ядрената енергия. Междувременно бързането на правителството да започне да строи реактори отчасти е обусловено от наблюдението, че то не е единственото, което иска да се развива в областта на ядрената енергетика, като доставчиците по света са оскъдни. Много от тях вече строят, въпреки че проектите в Европа са изпълнени със закъснения и превишаване на разходите.

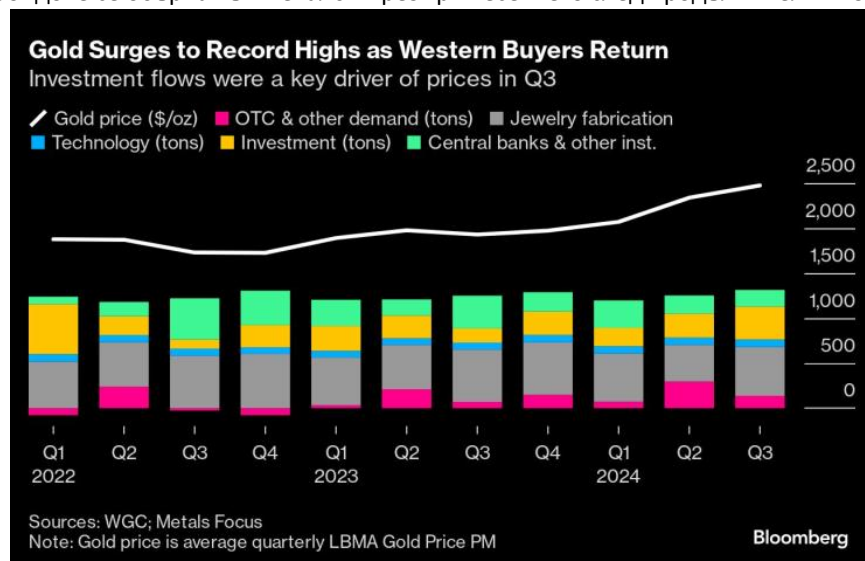
Същевременно до вземането на инвестиционни решения в Швеция остават още години, а министърът на енергетиката Буш твърди, че всяко колебание сега ще постави страната на последно място в редицата на потенциалните купувачи.

„Ако Швеция изчака, ще изпуснем този влак“, каза тя. „Винаги е по-безопасно да се изчака и да се види, но просперитетът на Швеция не е изграден от песимисти, които предпочитат да останат настрана.“

✓ Търсенето на злато надхвърля 100 млрд. долара с връщането на западни инвеститори

Световното търсене на злато набъбна с около 5% през третото тримесечие, поставяйки рекорд за периода и вдигайки потреблението над 100 милиарда долара за първи път, според Световния съвет по златото.

Увеличението, при което обемите се покачиха до 1313 тона, беше подкрепено от по-силните инвестиционни потоци от Запада, включително повече хора с висока нетна стойност, което помогна да се компенсира намаляващият апетит от Азия, се казва в доклад на финансираната от индустрията група в сряда. Купуването на обезпечени с ключета борсово търгувани фондове се обърна към печалби през тримесечието след продължителни изходящи потоци.

Златото скочи до рекордни върхове, тъй като западните купувачи се завръщат | Инвестиционните потоци бяха ключов двигател на цените през Q3

Цената на златото скочи нагоре тази година, повишавайки се с повече от една трета и поставяйки последователни рекорди. Скокът се дължи на стабилното купуване от страна на централната банка и увеличеното търсене от страна на богати инвеститори, като последните печалби бяха подпомогнати от промяната на Федералния резерв към намаляване на лихвените проценти. Покупките на непрозрачния извънборсов пазар стават все по-важна сила за цените, според Джон Рийд, главен пазарен стратег на съвета.

„Търсенето се пренасочи през тази година от предимно извънборсови покупки на нововъзникващи пазари – хора с висока нетна стойност – към много повече западни извънборсови покупки“, каза Рийд. Извънборсовите транзакции се извършват чрез дилъри или директно между купувачи и продавачи, без обмен.

Златото, което постави рекорд от близо 2790 долара за унция в сряда, регистрира ръстове всеки месец тази година, с изключение на незначителното отдръпване през януари и през юни, когато цените останаха без промяна. „Фактът, че корекциите са били много плитки и кратки, е ясен показател за купуване поради FOMO“, каза Рийд в интервю, имайки предвид така наречения страх на инвеститорите от пропускане на възможност.

Тъй като цикълът на понижаване на лихвените проценти започва, WGC очаква да види увеличено разпределение към ключета, като геополитическата несигурност - особено около напрегнатите президентски избори в САЩ следващата седмица - добавя към причините, поради които инвеститорите се стремят да държат актива убежище.

Златото се повишава до последователни върхове с набъбването на ETF | WGC казва, че глобалното търсене надхвърля 100 милиарда долара през третото тримесечие

Инвестиционните потоци бяха от ключово значение за поскъпването на метала от 13% през третото тримесечие, като общото търсене на ETF, ключета и монети достигна най-силните нива след нахлуването на Русия в Украйна през 2022 г. Покупките от централните банки продължиха — като Полша, Унгария и Индия са сред топ купувачите — дори когато темпото на официалната активност се забави. Търсенето на бижута спадна, тъй като рекордните цени навредиха на потреблението.

Гледайки напред, фискалните опасения - особено относно нарастващите нива на държавния дълг в САЩ - може да станат по-изразени като двигател, според Рийд.

Има опасения, включително от страна на Международния валутен фонд, „че дефицитът е твърде голям и наистина трябва да бъде коригиран“, каза Рийд. „Това е основната привлекателност на извънборсовата общност да увеличат своите златни запаси.“

Капитал

✓ Volkswagen отчете срив на печалбата от 64% заради проблеми в Китай

Най-големият производител на автомобили в Европа - Volkswagen, отчете значителен спад на печалбата за третото тримесечие на годината, след като в началото на седмицата стана ясно, че [има планове да закрие поне три германски завода](#) и да съкрати десетки хиляди служители. По-слабите резултати се дължат на намалелите продажби в Китай и разходите за реструктуриране. През първите девет месеца на годината продажбите на автомобили в Китай са спаднали с 12%, тъй като групата се сблъсква с конкуренцията на местните марки. Продажбите в Западна Европа също са намалели с 1%.

Приходите на компанията за изминалото тримесечие са се свили с 0.5% на годишна база до 78.5 млрд. евро. Оперативната печалба се е понижала с близо 42% на годишна база до 2.9 млрд. евро спрямо 4.9 млрд. през предходната година. Нетната печалба за тримесечието също се е свила значително, намалявайки с 64% на годишна база до 1.6 млрд. евро. Приходите на VW от началото на годината са се повишили леко до 237 млрд. евро, но оперативната печалба е намаляла с 20.5% до 12.9 млрд. евро, а нетната печалба - с 30.7% до 8.9 млрд. евро.

"Деветмесечните ни резултати отразяват трудна пазарна среда и подчертават важността на изпълнението на програмите за ефективност, които започнахме в цялата група", заяви Арно Анлиц, главен финансов директор на VW.

Броят на продадените автомобили за изминалото тримесечие е намалял с 8.3% спрямо същия период на предходната година до 2.1 млн. За първите девет месеца на годината компанията е продала близо 6.5 млн. - спад от 4.4% спрямо почти 6.8 млн. през 2023 г.

От началото на годината броят на продадените автомобили от флагманската марка на компанията - Volkswagen и приходите от нея са се увеличили леко със съответно 1% и 0.2%, но оперативният ѝ марж се е свил до 2.1% спрямо 3.4% през 2023 г. Миналото лято VW обяви, че планира до 2026 г. да увеличи оперативния марж на флагманската си марка до 6.5%.

"Марката Volkswagen отчете оперативен марж от само два процента за деветте месеца. Това подчертава спешната необходимост от значително намаляване на разходите и повишаване на ефективността", добавя Анлиц.

Говорител на германския канцлер Олаф Шолц заяви в сряда, че е твърде рано да се дава сигнал или да се изключва държавна помощ за подпомагане на закъсалия автомобилен производител, като същевременно добави: "В основата си групата Volkswagen е бизнес." Той заяви, че правителството "много добре осъзнава значението на групата и броя на работните места, които зависят от нея" и че Шолц и други министри са в тесен контакт с компанията, включително с нейния главен изпълнителен директор, надзорния съвет и с представителя на работническия съвет Даниела Кавало. VW вече издаде две предупреждения за печалбата си тази година, тъй като се бори с резкия спад на продажбите на електромобили в Германия, след като правителството рязко намали субсидиите за покупка в края на миналата година. Затваряне на фабрики и съкращаване на персонал

В понеделник VW обяви, че планира да закрие поне 3 фабрики в Германия, да съкрати десетки хиляди служители и да намали възнагражденията на останалите с 10%, тъй като са необходими радикални мерки заради конкуренцията в Китай, намаляващите продажби и скъпия преход към електрически автомобили. Ден по-късно Audi, част от VW Group, обяви, че ще закрие завода си край Брюксел в края на февруари 2025 г. Засегнати ще бъдат около 3 хил. служители и производството на само един модел - електрическият Q8 e-tron, който не се продава добре.

В понеделник Даниела Кавало, представител на работническия съвет на VW в управителния съвет на компанията, заплаши със стачки, ако ръководството не преосмисли плановете си в двудневен срок.

[Cross.bg](https://www.cross.bg)

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, "Денят започва"

- Тема: Коалиционни сметки след изборите: Позициите на ПП-ДБ между компромисите, отговорността и подкрепата
- Тема: Заявките и ходовете на партиите след вота: Какви са възможностите за съставяне на кабине
- Тема: Изборният процес: Видеонаблюдението, протоколите и нарушенията; Гост - Цветелина Пенева от Обществения съвет към ЦИК
- Тема: Плановете за Бюджета: Данъците, доходите и параметрите на бюджета за следващата година; Гост - президентът на "Подкрепа" Димитър Манолов

БТВ, "Тази сутрин"

- Тема: Какви са окончателните резултати от изборите; Гост - Росица Матова, ЦИК
- Тема: Ще участва ли в управлението на държавата АПС; Гост - Илхан Кючук

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

- в. 24 часа - Фризьори и масажисти - ключови свидетели по дела за домашно насилие
- в. Труд - Редовен кабинет чакайте напролет
- в. Телеграф - Ето го психопата, убил жена

Водещи заглавия на вътрешните страници

- в. 24 часа - Утре шеф на парламента, напролет - служебен премиер?
- в. 24 часа - След вота плащаме 18,6 млн.лв. за издръжка на партиите
- в. Труд - ЦИК бърза с резултатите петима летят за САЩ
- в. Труд - Минаваме на вносни сирена и суджуци
- в. Телеграф - Невалидните бюлетини - малко над 51 500
- в. Телеграф - Изкупихме трошките на Америка

Водещи интервюта

- в. 24 часа - Георги Стойчев: Рейтингът е всичко, което искате да знаете за висшето образование, но ви е страх да попитате
- в. Труд - Проф. Иван Костов, директор на „Майчин Дом“: Най-добрата възраст за раждане на дете е между 20 и 25 години
- в. Телеграф - Археологът проф. Николай Овчаров: Ловци на вампири пронизвали гробове с колове

Водещи анализи

- в. 24 часа - Писатели срещу Бърнард Шоу и Джон Малкович - заплашена ли е своодата в изкуството?
- в. Труд - Тайната с имената на новите партии
- в. Телеграф - Където е текло, и там ще пресъхне

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2023 г. до днес може да намерите на адрес: <https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.